

Звіт ГО «Разом проти корупції» про громадський моніторинг виконання Державної антикорупційної програми (березень 2024)

Містобудування

Захід 2.5.3.1.2. Розроблення постанови КМУ про перелік грубих порушень, за які відповідальні виконавці позбавляються кваліфікаційних сертифікатів

Строки заходу	Прогрес заходу	Статус заходу
01.08.2023 - 31.03.2023	75%	в процесі виконання

▪ Успіхи

За ініціативою та в результаті організаційних дій команди «Разом проти корупції», в Україні розроблено та широко обговорено перелік грубих порушень – текст, який має бути основою постанови КМУ.

За даними Мінінфраструктури, ним планується закріпити на рівні експериментального проекту постанови КМУ Перелік порушень вимог законодавства, будівельних норм, нормативно-правових актів та нормативних документів у сфері містобудування, обов'язковість застосування яких встановлено законодавством, та строки позбавлення виконавця кваліфікаційного сертифіката будуть визначається МІУ.

19.01.2024 р. – [затверджено постанову КМУ від 19.01.2024 р. № 62](#), якою:

- впроваджено інститут підтвердження виконавцем досвіду роботи за фахом та обов'язкової верифікації такої інформації замовником чи роботодавцем робіт (послуг) цього виконавця, що визначить приналежність конкретного виконавця до надання робіт (послуг) на конкретному будівельному об'єкті / проекті;
- впроваджено обов'язок повідомлення Мінінфраструктури або СРО про факт вчинення виконавцем порушень вимог законодавства, будівельних норм, НПА та нормативних документів у сфері містобудування, обов'язковість застосування яких встановлено законодавством, орган архітектурно-будівельного контролю протягом трьох робочих днів з моменту встановлення такого факту.

▪ Перешкоди та ризики

Напрацьований перелік містить понад 200 ключових порушень, однак без належного врахування порушень інженерів технічного нагляду, які зазначені як такі, що потребують додаткового опрацювання з фаховими організаціями. Тож на даний час перелік не є остаточно доопрацьованим.

На даний час не набув чинності закон або експериментальна постанова КМУ, які б напряму визначали правові підстави для затвердження переліку грубих порушень, без яких застосування переліку грубих порушень, ймовірно, буде небезуспішно оскаржуватись у судовому порядку. Тому є ризик, що виконання даного заходу до набрання чинності відповідним НПА створить ситуацію, за якої найбільш суттєві порушення як підстави для позбавлення кваліфікаційного сертифіката на рівні закону залишаться невизначеними, у той час як інші, не такі критичні, – будуть затвержені актом Уряду та застосовані на практиці (вказане застереження не стосується експериментального проекту).

Існує ризик, що експериментальний проект не буде успішним (оскільки це є експеримент), відтак виконання заходу в рамках експериментального проекту можна розцінювати як вірогідність.

Однією з ключових проблем галузі містобудування є відсутність в Атестаційній архітектурно-будівельній комісії та СРО повноважень самостійно очищати свої ряди від недобросовісних відповідальних виконавців.

Звіт ГО «Разом проти корупції» про громадський моніторинг виконання Державної антикорупційної програми (березень 2024)

Містобудування

▪ Необхідні дії та рекомендації

Мінінфраструктури розробити та подати новий законопроект у рамках виконання заходу 2.5.3.1.1., з урахуванням необхідних повноважень КМУ для виконання цього заходу та недопущення ризиків виникнення правових колізій, неузгодженостей та прогалин, пов'язаних із повторним внесенням змін до законодавства в умовах, коли вже прийняті зміни не набрали чинності.

Підготувати проект постанови КМУ на виконання даного заходу, доопрацювавши перелік грубих порушень та передбачивши набрання чинності постановою КМУ одночасно з набранням чинності відповідними нормами закону (або після набрання ним чинності).

В кінцевому варіанту постанови КМУ «Деякі питання реалізації експериментального проєкту щодо запровадження Містобудівного кадастру на державному рівні», а також інших підзаконних актах (за потреби) передбачити положення, спрямовані на виконання даного заходу.

Розробити зміни до постанови КМУ від 23.05.2011 р. № 554 в частині вдосконалення процедури позбавлення відповідальних виконавців кваліфікаційних сертифікатів та визначення механізму надходження інформації про вчинені порушення до органів, що здійснюють професійну атестацію, для прийняття ними обґрунтованого рішення про позбавлення виконавця кваліфікаційного сертифіката.

Паралельно вказаним рекомендаціям, для персоніфікації та посилення відповідальності, забезпечити відображення в ЄДЕССБ інформації про всіх виконавців, що мають кваліфікаційний сертифікат та працюють на конкретному об'єкті будівництва.

Запровадити таку модель очищення спільноти відповідальних виконавців від злочинців та грубих порушників:

1. рішення про позбавлення сертифікатів мають приймати СРО через відповідну Атестаційну комісію;
2. Комісія/СРО мають бути наділені правом самостійно, в досудовому порядку приймати рішення про позбавлення сертифікатів, без обов'язкового акта органу архбудконтролю або судового рішення;
3. аби Комісія/СРО не зловживали своїми новими повноваженнями і не почали свавільно приймати рішення про позбавлення сертифікатів невинних, за несуттєві порушення або ж покривати порушників, для Комісії/СРО встановлюється вичерпний перелік грубих порушень, за вчинення яких виконавця мають позбавляти сертифіката в обов'язковому порядку;
4. додаткових рішень чи погоджень від Мінінфраструктури для вилучення виконавця з бази та позбавлення його сертифіката не потрібно;
5. передбачити механізм апеляційного оскарження рішень Комісія/СРО для випадків, коли комісія попри вчинення порушень, передбачених вичерпним переліком, не вживає заходів для позбавлення сертифіката.